

З М І С Т

Володимир Січинський

НАЗВА УКРАЇНИ 9

Змінливість назв країн і народів. Найстарші назви нашої землі — Скітія, Сарматія, Роксолянція та ін. Русь, русини, рутени. Назва „Україна“ в староукраїнських літописах, документах, закордонних джерелах, описах чужинців, графічному матеріалі, в українських історичних і народніх піснях і віршах. „Козацька Земля“. „Малоросія“ та інші новотвори. Література.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЗНАК І ПРАПОР 19

Значіння національного знаку. Найстарший знак тризуба X—XIII ст. на монетах, цеглах, металевих відзнаках, митних пльомбах, ювелірських виробках, рукописних книжках. Значіння тризуба та його походження. Галицько-волинський герб зі львом та його відміни. Герб запорізького війська. Герб Києва та київського магістрату. Українські національні кольори. Найстарші відомості про сполуку жовто-блакитного кольору в старокняжу і козацьку добу. Малиновий колір козацьких прапорів. Символіка і порядок кольорів. Література.

УКРАЇНА НА ЄВРОПЕЙСЬКИХ МАПАХ 27

Значіння старих мап. Картографія України з найстарших часів. Мапа світу Птолемея. Найстарші західно-європейські мапи з територією України. Наслідкування та поліпшення мапи Птолемея. Перші мапи XVI—XVII ст. з назвою „Україна“. Мапи граверів Гондіусів перш. пол. XVII. ст. Поміри України Бопляна та його мапи України пол. XVII. ст. Наслідкування мап Бопляна — Сансона, Желло, Корнетті, Де-Віта, Сандарта та ін. Перша мапа України українського гравера О. Тарасевича. Нові винаходи та удосконалення XVI—XVII. ст. — астрономічне мірвання і тріангуляція. Мапи Деліля, Гомана, Зойтера, Фішера, Льотера, Боденера та інш. Мапи Росії і Польщі в XVIII ст. з територією України. Українська картографічна праця козацької старшини кінця XVIII ст. Новітні мапи України та праця українських картографів.

Мирон Дольницький

ПОЗЕМЕЛЛЯ УКРАЇНИ. 51

Географічне положення й величина. Поверхня та її форми. Гори і підгірря — Карпати, Яйла, Кавказ. Височини і низини та їх морфологічні особливості після окремих земель. Підсоння (клімат), загальна характеристика та територіяльні різниці — температура, опади, вітри. Моря — Чорне, Озівське, Каспійське. Ріки — загальна характеристика та особливості поодиноких рік. Реєстр рік та їх головніших допливів. Озера. Мінеральні води. Ґрунти та їх особливості. Український чорнозем та його багатство. Література.

ПРИРОДА УКРАЇНИ 109

Рослинність. Рослина й оточення. Кліматичні, едафічні та біотичні чинники. Рослинні громади. Поверховість і змінність рослинних асоціацій. Минуле нашої рослинності: третинний період, льодова і польодова доба. Рослинні формації. Гірська рослинність: Карпати, Яйла, Кавказ. Ліси середньо-європейські і північно-європейські. Степ: лісостеп, травнисто-луковий степ, сухий травнистий степ, степ полиновий. Плавні.

Тварини. Чинники формування фауни. Фауна минулих геологічних діб. Фауна часів історичних; тварини, що вигинули і вигибають. Сучасна фауна; спроба зоогеографічного поділу українських земель.

Іван Феценко-Чопівський і Грина Феценко-Чопівська

ПРИРОДНІ БАГАТСТВА УКРАЇНИ 151

Вступні уваги про значіння підземних багатств для розвитку промислу. Геологічні розшуки в Україні. Кам'яне вугілля, антрацит, буре вугілля, торф і паливний лупак. Нафта на Кубані, Криму, Підкарпатті та сліди її на українській рівнині. Земні гази, віск і асфальт. Графіт, бурштин, фосфорити, алуніт. Кухонна сіль, гірка сіль і соли поташу. Мінеральні лічничі джерела. Глини та їх води. Кварц, кремінка, польовик. Граніти та інші складні гірські породи. Півшляхетні мінерали. Лосняк (слюда). Вапняк, крейда, доломіт та мегель. Гіпс і ангідрит. Руди заліза, мангану, міді, цинку, оліва, молібдену, титану, циркону. Чорниця. Живе срібло. Руди хрому і ванаду. Арсен, пірит. Золото і срібло. Література. Зміни назв українських міст.